

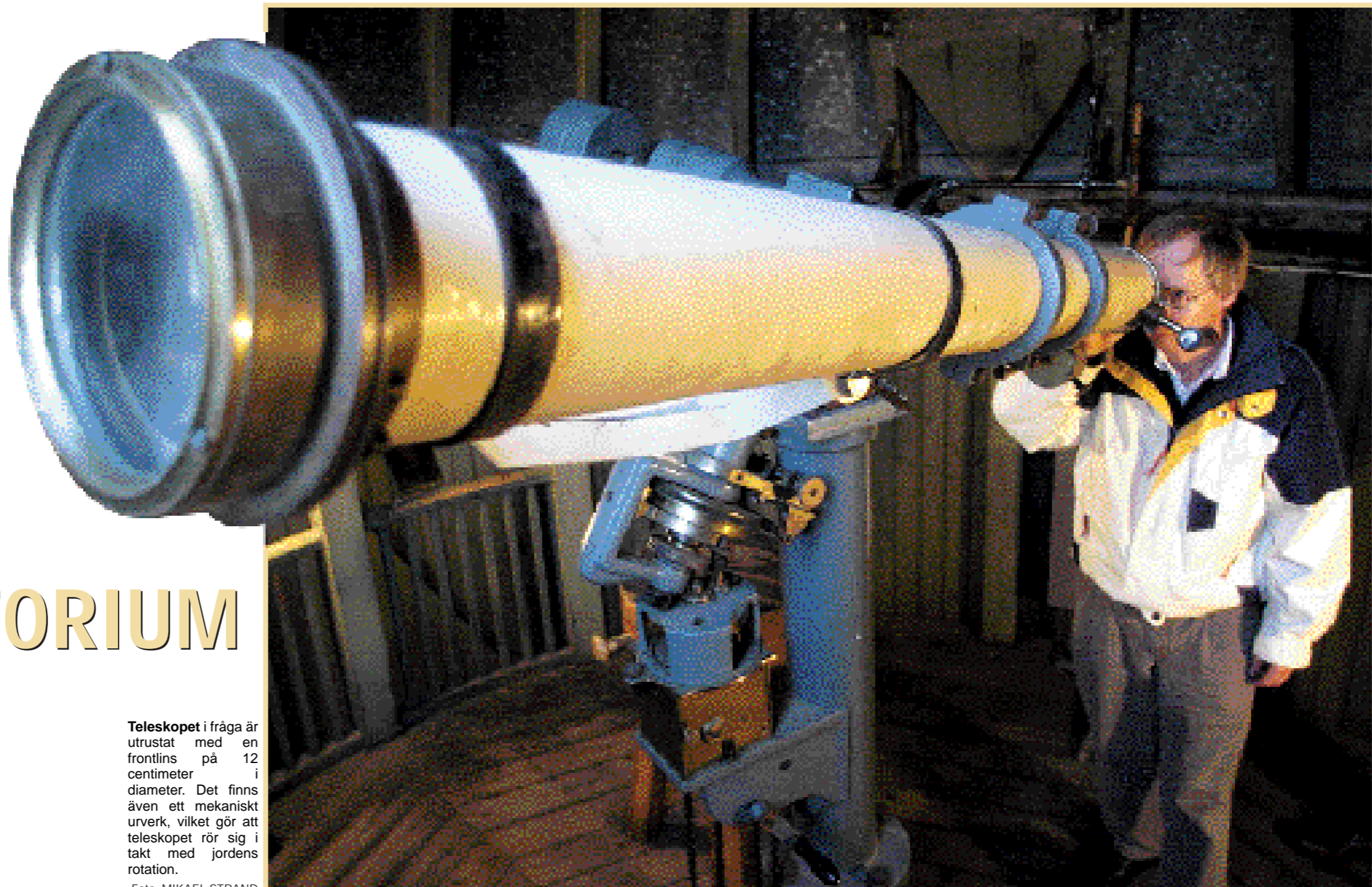
Observatoriebyggnaden på gamla läroverkets tak kom till efter en donation år 1912 av grosshandlare Pehr Swartz.

Donator
Pehr Swartz
1860-1939

På De
Georgymnasiet
s tak finns

ett
OBSERVATORIUM
med anor

Teleskopet i fråga är utrustat med en frontlinn på 12 centimeter i diameter. Det finns även ett mekaniskt urverk, vilket gör att teleskopet rör sig i takt med jordens rotation.

Foto: MIKAEL STRAND

Det är tidsbarn med olympiaden i Stockholm. Och det var tack vare en donation av grosshandlaren och kvarnägaren Pehr Swartz som observatoriet på gamla läroverkets tak blev en verklighet.

Under vårterminen 1908 höll några av lärarna en serie allmänna föreläsningar, där behållningen överlämnades till läroverket för inköp av ett astronomiskt teleskop. Ett dylikt inköptes också från firman G & S Merz i München.

Men det visade sig besvärligt att, varje gång det skulle användas, forsla teleskopet fram och tillbaka till en öppen plats framför läroverket.

Så när läroverksbyggnaden var under ombyggnad, kläcktes idén om ett permanent observatorium på taket.

Det var här Pehr Swartz kom in i bilden. Generöst donerade han, år 1912, 6 000 kronor till läroverkets förfogande.

Ritningarna till det rörliga observatoriet gjordes av byggnadsingenjören N Agrén och arbetet utfördes av byggmästare Oscar Lindén, med

assistans av smidesmästaren A H Ramsten. Observatoriekupolen kan vridas efter önskemål och luckan för teleskopet kan göras större eller mindre.

Enligt Pehr Swartz önskemål skulle observatoriet även vara tillgängligt för allmänheten. Så har också varit fallet under årens lopp i form av särskilda visningar.

sedan slutat av 1970-talet är det Norrköpings Astronomiska Klubb som svarar för visningar och underhåll av teleskopet.

– Vi har inte kunnat använda observatoriet under en längre tid, säger Håkan Norén, ordförande i Norrköpings Astronomiska Klubb, när vi träffas på taket till gamla läroverket, i dag De Georgymnasiet.

– Det gick inte att öppna luckan eller vrida kupolen. Men nu är det renoverat.

När det gäller egna observationer drar dock klubbens medlemmar bort från ljuset från staden.

– Vi åker cirka en mil utanför stan, säger Håkan Norén.

– Stadsljuset stör för mycket. Men det här

teleskopet motsvarar annars ett ganska bra amatört teleskop.

När både observatoriet och teleskopet var nytt gick stadsgränsen vid Promenaderna och det torde knappast ha handlat om något störande ljus.

Teleskopet i fråga är utrustat med en frontlinn på 12 centimeter i diameter. Där finns även ett mekaniskt urverk, vilket gör att teleskopet rör sig i takt med jordens rotation.

Enligt Håkan Norén och Sven Mårdh, kassör i klubben, är det framför allt månen och planeterna som kan studeras från observatoriet.

– Man ser kratrarna på månen väldigt bra, säger Sven Mårdh.

– Och det går även att studera Saturnus ringar.

Observatoriet på gamla läroverkets tak har således anor. Men vi misstänker att det fortfarande är många bland den stora allmänheten som inte känner till dess existens.

LASSE SÖDERGREN

Observatoriekupolen kan vridas efter önskemål. Enligt Håkan Norén och Sven Mårdh i Norrköpings Astronomiska Klubb är det framför allt månen och planeterna som kan studeras.

STOLTA STADS BILDTÄVLING

FRÅGA 1
Den här tornspiran, med sin ängel med basun, återfinns på en välkänd kyrka i innerstan. En kyrka, där en gång i tiden invandrare till staden höll gudstjänster. Vilken är kyrkan?

1. Borgarekyrkan
- x. Hedvigs kyrka
2. Matteus

FRÅGA 2
Den här fina detaljen springer vi lätt förbi. Men den återfinns på en mycket central byggnad i innerstan, vilken i sig ersatte en tidigare byggnad från 1700-talet. Var hittar vi detaljen i fråga?

1. Rådhuset
- x. Gamla Telegrafan
2. Gamla Postettan

FRÅGA 3
Louis De Geer står staty vid Gamla Torget och blickar bort mot Holmenområdet, där han grundade en rad industrier. Men var i staden Norrköping bodde han med sin familj?

1. Det Adelswårdska-Scheriniska huset
- x. Sternhuset på Saltängen
2. Corps de logiet på Kvarnholmen

Svaret skickar du till
Norrköpings Tidningar, 601 83 Norrköping.
Senast 22 oktober vill vi ha ditt svar.
Märk kuvertet "Stolta Stad".
Rätta svaren presenteras 30 oktober.

De tre först öppnade rätta svaren får varsitt NT-badlakan.

FRÅGA 1	☐	☐	Namn:
FRÅGA 2	☐	☐	Adress:
FRÅGA 3	☐	☐	Postnr: Postadress:

SVAR TILL STOLTA STADS BILDTÄVLING NR 14

FRÅGA 1 = 2
Holmens massa-beredning

FRÅGA 2 = 1
1906

FRÅGA 3 = 1
GodVän

De tre först öppnade rätta lösningarna har skickats in av:

Marianne Lantz, Norrköping
Ann-Marie Lennström, Norrköping
Per Olof Fredricson, Norrköping

Ni får varsitt NT-badlakan. Grattis!

